

MUNI VÝZKUMNÝ PROCES A JEHO FÁZE

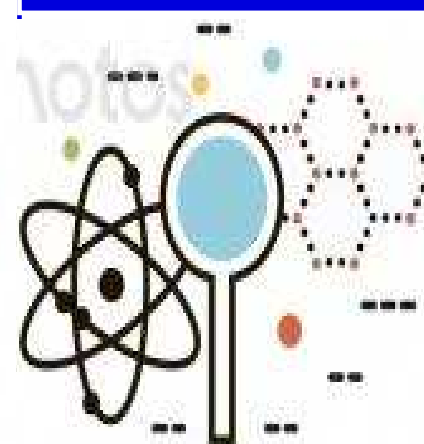
MED

Studium informací

Nápad

Diskuze

Výzkum

Fáze výzkumného procesu

Krok 1

- **Koncepční fáze**
  - Vymezení výzkumného problému
  - Definice pojmů konstruktů, proměnných a jejich operacionalizace
  - Studium teoretických východisek

Krok 2

- **Plánování**
  - Volba výzkumného designu
  - Volba cílového souboru
  - Volba výzkumného nástroje

Krok 3

- **Empirická fáze**
  - Formulace cílů/hypotéz/výzkumných otázek
  - Tvorba výzkumného nástroje

Krok 4

- **Analytická fáze**
  - Sběr dat
  - Interpretace dat

Krok 5

- **Diseminační fáze**
  - Distribuce výsledků šetření
  - Aplikace výsledků šetření

KONCEPČNÍ FÁZE

- Studium teoretických východisek
- Kritické myšlení
- Definice pojmů konstruktů, proměnných a jejich operacionalizace
- Vymezení výzkumného problému

**MUNI
MED**

Kritické myšlení

Kritické myšlení

Myšlenkový proces posuzující adekvátnost informací a adekvátnost a efektivitu postupů získávání informací.

Vyznačuje se logikou uvažování a seberegulací.

FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ KRITICKÉ MYŠLENÍ

VÝZKUMNÍK

Emoční prvky: způsoby myšlení, temperament, psychika...

Kognitivní prvky: znalosti, dovednosti, zkušenost...

SOCIOKULTURNÍ KONTEXT

Profesionální, socioekonomické, ekonomické, etické, morální...

ZPŮSOBY KRITICKÉHO MYŠLENÍ

Jistota

Flexibilita

Intuice

Zvědavost

Čestnost

.....

Kreativita

Reflexe

Otevřenost

Vytrvalost

Komplexnost

DOVEDNOSTI KRITICKÉHO MYŠLENÍ

Logika

Předvídání

Hledání informací

Aplikace standardů

Analýza

Rozlišení rozdílů

Transformace znalostí

...

Struktura kritického myšlení

1. ZNALOSTI

2. ZKUŠENOSTI

3. SCHOPNOST
KRITICKÉHO
MYŠLENÍ

4. POSTOJE

5. TECHNIKY

Všeobecná
rovina

S ohledem na
zkoumaný jev

S ohledem na
výzkumnou
činnost

Nezávislost, spravedlnost, nadhled, čestnost, vytrvalost, zvědavost, sebejistota, duševní pokora, odvaha riskovat...

Kritická analýza, induktivní myšlení, deduktivní myšlení, vyvození platných závěrů, rozlišení faktů od nepodložených spekulací, hodnocení důvěryhodnosti informačního zdroje, objasnění problému, rozpoznání východisek...

Pojem, konstrukt, proměnná

Výzkum je systematické, řízené, empirické a kritické zkoumání hypotetických tvrzení o předpokládaných vztazích mezi přirozenými jevy.

1. fáze: koncepční – pojmy, konstrukty, proměnné

- Myšlenková abstrakce
- Souhrnná myšlenková představa
- Pojem je určen definicí, která jej odlišuje od jiných pojmů

POJEM

- Konstrukt/y jsou definovány na základě vymezení výzkumného problému/teorie
- Je tvořen k vědeckým účelům

KONSTRUKT

- Z konstruktů jejich operacionalizací vznikají proměnné
- Správná operacionalizace pojmu je klíčová pro výzkum
- Proměnná je měřitelným zastoupením konstruktů
- Je měřitelná nebo kategoriální

PROMĚNNÁ

1. fáze: koncepční – pojmy, konstrukty, proměnné

PROMĚNNÉ

NEZÁVISLÉ PROMĚNNÉ =
Je s ní manipulováno a sleduje se vliv na závislou proměnnou

Manipulace s
nezávislou
proměnnou a
sledování vlivu na
závislou proměnnou

ZÁVISLÉ PROMĚNNÉ =
sleduje se reakce na změnu
nezávislé proměnné

INTERVENUJÍCÍ PROMĚNNÁ

Proměnná se kterou není v rámci výzkumu operováno.
Rušivý faktor, který je žádoucí co nejvíce eliminovat.

Typy dat

Data = informace o jednom prvku zkoumaného souboru.
Dle charakteristiky lze data dělit.
Toto dělení je klíčové pro zpracování dat.

Data kategoriální= nominální= kvalitativní

- Představují slovo, tvrzení
- Nelze jim přidělit konkrétní numerickou podobu
- Např. muž/žena

Data ordinální

- Představují slovo, tvrzení
- Tyto tvrzení lze hierarchicky uspořádat
- Vzdálenost mezi jednotlivými kategoriemi není pevně daná
- Např. nejvyšší dosažené vzdělání

Data Intervalová

- Představují konkrétní numerickou hodnotu
- Vzdálenost mezi jednotlivými daty je pevně daná
- Např. věk

Data poměrová = podílová

- Představují konkrétní numerickou hodnotu
- Vzdálenost mezi jednotlivými daty je pevně daná
- Mají jasně definovanou absolutní nulu
- Jednotky SI
- Např. hmotnost v kg, výška v cm....

DATA DISKRÉTNÍ

- Tabulky, grafy...
- Nikdy nelze převést na data spojitá

DATA SPOJITÁ

- Průměr, medián, modus...
- Lze vytvořit kategorie = převod na data kategoriální

Stanovení výzkumného problému

1. fáze: koncepční – vymezení výzkumného problému

Jedná se o tázací větu, která se ptá na vztah mezi dvěma nebo více proměnnými.

*Výzkumník přesně formuluje, **co** chce zkoumat, **koho** chce zkoumat, **kdy** a v jakých situacích.*

Odpověď na tuto otázku je to, co hledáme výzkumem.

Jasná definice je stavebním prvkem pro kvalitní výzkum.

Obsah výzkumného problému ovlivňuje formulaci hypotéz a výzkumné otázky.

Obsah výzkumného problému ovlivňuje volbu výzkumné metody.

V kvalitativním výzkumu může popisovat pouze charakteristiku jevu.

1. Je proměnná A ve vztahu k proměnné B?
2. Za jakých podmínek vzniká vztah mezi proměnnou A a B?
3. Jaké jsou charakteristiky proměnné?

Vhodné je využití Standardizovaného formátu klinické otázky PICO(TS) nebo PECO(TS)

1. fáze: koncepční – vymezení výzkumného problému

– Dimenze podstaty

- Je problém důležitý?
- Budou mít s jeho vyřešením prospěch ošetřovatelství, pacienti nebo společnost?
- Lze výsledky uplatnit v ošetřovatelské teorii nebo praxi?

– Dimenze metodologická

- Je problém řešitelný?
- Je možné sledovat jevy a vztahy mezi nimi?
- Je možné problém zkoumat za využití vědeckých metod?

– Praktická dimenze

- Mám dostatečné znalosti a dovednosti potřebné k řešení problému?
- Stihnu problém vyřešit v rámci časové dotace?
- Jsou k dispozici osoby, které budou na výzkumu participovat?
- Jsou dostatečné materiální a finanční zdroje na výzkum?

– Etická dimenze

- Je možné problém studovat tak, aby nedošlo k porušení lidských práv a svobod?
- Jsem schopný ochránit anonymitu výzkumného souboru?

Pojem

Proměnná

Výzkumný problém

Nezávislá proměnná

Závislá proměnná

Intervenující proměnná

Ovlivňuje vzdělání sester znalosti o EBN?

- Červeně označ nezávislé proměnné
- Zeleně označ závislé proměnné
- Vymysli příklad intervenující proměnné
- Zamysli se, zda lze stanovené proměnné dobře operacionalizovat
- Je výzkumný problém správně formulován?

Ovlivňuje délka praxe ve zdravotnictví schopnost aktivního naslouchání?

Zdravotní sestry pracující na jednotkách intenzivní péče udávají vyšší zájem o vzdělávání v oblasti péče o centrální venózní vstupy nežli sestry pracující na standardních lůžkových zařízeních.

Věk respondentů bude ovlivňovat sebehodnocení v oblasti schopnosti posouzení stavu pacienta.

Počet káv vypitých za směnu sestrou, ovlivňuje typ oddělení, kde sestry pracují.

Sestry pracující na lůžkovém oddělení vykouří za směnu více cigaret, než sestry pracující v ambulantní sféře.

Ovlivňuje aplikace intravenózní terapie vitamínu C výskyt infekcí u příjemců?

Výzkumná otázka – kvantitativní výzkum

P - populace	
I – intervence	
E – expozice	
C - srovnání	
O – co chci zjistit	
T – čas	
S - prostředí	
Vyjádření výzkumné otázky větou	
Pojmy, které musím operacionalizovat = přesně definovat jejich obsah na základě odborné literatury. Lze jevy změřit a jak?	

Výzkumná otázka – Kvalitativní výzkum

P - populace

I – Fenomén zájmů

Co – Kontext

Vyjádření výzkumné otázky větou

Pojmy, které musím operacionalizovat = přesně definovat jejich obsah na základě odborné literatury.
Lze jevy změřit a jak?

1. fáze: koncepční – studium teoretických východisek

Volba řešeršní strategie

- Databáze/vyhledávače
- Klíčová slova
  - Česky
  - Anglicky
- Vyřazující kritéria
  - Rok publikace
  - Jazyk
  - Strukturovaný abstrakt nebo fulltext
  - Duplicita vyhledaných výsledků - preference primárního zdroje
  - Hayesova pyramida evidence důkazů

Řešeno v diplomovém semináři.

MUNI
MED

Zdroje

BÁRTLOVÁ S., SADÍLEK P., TÓTHOVÁ V. Výzkum v ošetrovatelství. Brno, Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2008. ISBN 978-80-7013-467-2.

BRABCOVÁ, J a kol. Skoč! Aneb reálný život, Plzeň: Grafia 2005, ISBN 80 -902340-7-9

<http://knihovna.upol.cz/lf> (vzdělávání, DSP).

DISMAN, M. Jak se vyrábí sociologická znalost. Karolinum, Praha 1993, 2005.

FARKAŠOVÁ, D. A kol. Výzkum v ošetrovatelstve. Martin: Osveta, 2006.

ISBN 80-80632-286.

HENDL, J. Kvantitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

HUŠÁK, V. Jak napsat publikaci? Jak připravit prezentaci?, Olomouc: LF UP 2007, ISBN 978-80-44-1736-3.

CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

KUTNOHORSKÁ, J. Výzkum v ošetrovatelství. Praha: Grada, 2009. ISBN

978-80-247-2713-4.

MAZALOVÁ, L. *Kapitoly z výzkumu v ošetrovatelství*, Olomouc: Fakulta zdravotních věd 2016. Dostupné:

http://old.fzv.upol.cz/fileadmin/user_upload/FZV/DSP_Osetrovatelstvi/Skripta/Kapitoly_z_vyzkumu_v_osetrovatelstvi.pdf

PLEVOVÁ I, et al. Ošetrovatelství. I Praha: Grada, 2011. ISBN 9788024735573.

PUNCH, K. *Úspěšný návrh výzkumu*. Translated by Jan Hendl. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. 230 s. ISBN 9788073674687.

ŽIAKOVÁ, K et al. *Ošetrovatelstvo teória a vedecký výzkum*, Martin: Osveta 2003, ISBN 80-8063-131-X

<http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk/index.php/o-ucebnici/ako-citovat.php>

https://www.google.cz/search?q=Testov%C3%A9+krit%C3%A9rium&ie=utf-8&oe=utf-8&client=firefox-b-ab&qfe_rd=cr&dcr=0&ei=GEe6WeTHCKGE8QfBkYXoCQ

http://home.ef.jcu.cz/~birom/stat/cviceni/09/p_value.pdf

Hodně zdaru při koncepci výzkumu